

EVENTYR OG VIRKELIGHET.

Vintersolen lyste blek gjennom frostrøken, den glimmet i iskrystaller og blinket i sne, og lånte farve til glade og smilende ansikter. Små barn lekte i parkene og folk på gaten glemt hverdagens bekymringer i jubelen og latteren fra de små. Da plutselig - sier Aftenposten - Pom! og så høres en barns hulken og mødres forviltede rop, blod renner og hjem brenner og "norske afendommer" (de tyske krigsverdier), går til spille. Brutale sabotører har igjen myrdet små barn - en vakker formiddag med sol og sne - og barnelatter, og - og i kirketiden, og - kort sagt. - - -

Solen lysar fremdeles. Ennå går fredelige spasereende oppover Drammensveien mens engene i parken leker videre og hviner av fryd. Et par meter borte er det også skrik og rop. I kjellerene under Victoria Terrasse driver de varm-hjertede og alltid overbærende bødler sitt lyssky spill. Flyangropet hinner ryttarsvefna blottla en liten del, og mange og sindrige torturrodskeper så legers lys. De hadde nappa vært til pynt. Og siden - plutselig en morgen - bon, bon - 19 norske gutter og menn myrdet, neste morgen 15 og så --- ?

Lysar solen virkelig? Nei, ikke virkelig. Ikke får ujjærningsæmene har fått sin død, og Norge er rent for forredere. Og ikke skal vi la oss skremme til å kripe i skjul og la nazister og forredere få herje fritt. Vi skal fortsette å legge våre lodt i de alliertes vektskål.

Vi vet det nytter, selv om krigen krever tap også blant oss. Hva enn "myndighetene" sier og Jør, går vi vår eneste mulige vei. "Klippe, klippe" sa kjørninga i eventyret, og gikk mot strømmen både som levende og død. De får aldri bukt med oss, bødlerne. Selv i døden fortsetter vi den eneste veien nordmenn - tilag kan gå. Og en dag vil vi selv ha nådd målet, og solen kan skinne i vårt frie Norge. -

DE TRE STORE.

De tre store Churchill, Stalin og Roosevelt konferer i disse dager i Svartehavsområdet.

Hva konferensens program angår, nærer politiske faktegjere i London at etter de umiddelbare strategiske problemer, kommer våpenstillstandsvilkårene for Tyskland til å bli behandlet. Uttrykket våpenstillstandsvilkår er for så vidt misvisende, da det ikke gjelder vilkår som Tyskland enten kan akseptere eller avvise, men nærmest en rekke definisjoner av den allierte militærkommisjonens funksjoner. Disse er utarbeidet av den rådgivende kommisjon i London, som ble opprettet ved utenriksminister-konferansen i oktober 1943.

Medlemmer er Sir William Strang, ambassadør John Winant og ambassadør Gusev, samt den franske representant Massigli. Kommissjonens arbeid på dette område skulle nå være avsluttet i og med at forslaget er ferdig redigert. Sannsynligvis er "vilkårene" av en helt annen karakter enn de vilkår, som ble foreslått de tyske drabantstatene. De er formulert under hensyn til et Tyskland har vært den ledende angrepsmakt i Europa og verden. De politiske og militære våpen, som Tyskland har brukt i sin angrepskrig mot Europa, er også tatt i betraktning, når det gjelder å definere bestemmelser og kontroll og oppsikt med Tyskland i tiden nærmest etter fiendtlighetenes avslutning. Det kan selvfølgelig i denne tid ikke tillates at en eventuell central tysk administrasjon får så meget som brøddulen av en normal regjerings autoritet. Alt med hensyn til nazistenes utryddingsmetoder over for politiske motstandere må de allierte være kommet til den overbevisning, at det blir umulig å finne personer til en alternativ regjering eller administrasjon. Det tyske folks oppdragelse på ny blir en lang prosedyre. Under en sannsynligvis ganske utstrakt periode kommer Tyskland derfor til å styres av en alleint militærkommisjon. Angående dannelsen sammensetning og dens underordnede organ og dens

ansid i alminnelighet har den rådgivende kommisjon utarbeidet detaljerte forslag som nå til slutt skal behandles av Churchill, Stalin og Roosevelt.

Men selv om skrittene mellom våpenstillstand og fred er stort og "avkjølingsperioden" blir langvarig, er det rimelig at de tre allierte krigsledere alt ved dette møte har sin oppmerksomhet på de endelige fredsvilkår. Det kan tenkes at de vil framholde visse grunnprinsipper, men avstå fra alle detaljer. Derimot er det høyst sannsynlig at de viser spørsmålet om maskinrikt for fredsvilkårenes utarbeidelse et inngående studium.

I London undervunderer mange ikke betydningen av slike problemer som i den siste tid har vært aktuelle, som Hellas, Jugoslavia og Polen. På den annen side mener mange, at problemene i presse-diskusjonen har antatt større proporsjoner enn de fortjener, og det kan nevnes, at mere enn en politisk faktegjere framholder, at de tross alt ved tremaktsmøtet kommer til å behandles som mindre problemer, i hvilken grad dette stemmer med virkeligheten eller er utslag av ønsketenkning i de kretser, hvor en britisk-russisk forståelse står som det absolutte vilkår for en varig fred og varig velstand, er umulig å avgjøre. Den seneste tids kriser, som under det pågående veldige krigsdrama i øst er kommet et godt stykke i bakgrunnen, har imidlertid framhevet den risiko som oppstår, når de ledende stormakter ikke på forhånd helt har sammenarbeidet sin politikk.

Manchester Guardian skriver:

Det finnes visse prinsipper som det ville være klokt å følge. Hvor det er mulig burde den militære okkupasjon av Tyskland være internasjonal og ikke nasjonal - det vil si, at vi burde betenke oss lenge før vi overlater til en enkelt nasjon noget område, som den alene gjøre hva den vil med. Tysklands naboer har rett til sikkerhet, men i lengden mies vel denne sikkerhet bedre gjennom en effektiv verdensorganisasjon, gjennom fullstendig avvepning av Tyskland og internasjonal kontroll over Tysklands industrielle kraft, enn gjennom grenseforandringer på Tysklands bekostning. Håpet om å kunne gjenoppbygge et ordnet Europa avhenger helt og holdent av at man ikke lar det tyske folk falle i anarki eller nød innen nye mindre grenser. Å kombinere rettferdig avstraffing med de forholdsregler som tvinges for å gjenopprette et sivilisert liv for 60 millioner mennesker er et problem som stiller store fordringer til de fornærede nasjoners kløkskap. Det er åpenbart et for stort problem for det rådgivende Europa-utvalget, til hvilket det er henvist. De tre store må ta hånd om det.

NYGÅRDSVOLD I DEN FRI PRESSE.

I et brev til "American Society of Newspaper Editors" har statsminister Nygårdsvold framhevet, at den norske regjering er overordentlig interessert i etter krigen å få etablert den påliteligste og friest mulige utveksling av nyheter over hele verden og går ut fra at små land som Norge blir stillet på like fot med de øvrige. Vi føler, sier statsministeren i brevet, at bare de representanter for radio og presse som kommer for selv å gjøre sine faktegjeler kan gi det internasjonale publikum veiledning som fremmer full forståelse. Norge vil alltid være glad for å møte fremmede korrespondenter og vil gi dem alle slags informasjoner nødvendig for deres arbeid. Statsministeren framhever til slutt, at grunnloven av 1814 fastslår den frie presses rettigheter og tillater en fri hevdelse av alle oppfatninger.

Svenskene og quislingene. Det svenske Gallup-institutt har undersøkt stemningen i Sverige om behandlingen av norske og danske quislinger. 4 % ville gi fri oppholdstillatelse, 17% var for internering, 31% for internering og senere hjemsendelse og 39% for øyeblikkelig hjemsendelse.

De 16 nyvalgte senatorer i USA (10 demokrater og 6 republikanere) har på eget initiativ trådt sammen og i en felles skrivelse til president Roosevelt uttalt sin tilslutning til "De forenede nasjoners" framtidige fredsorganisasjon etter de hovedlinjer som ble trukket opp i Dumbarton Oaks. De framholder at de allierte stormakter snarest mulig må treffe avtale om at Tyskland og Japan skal demilitariseres og for framtiden holdes demilitarisert. De går videre inn for at den amerikanske regjering sørger for å fastslå fellesskap i alle beslutninger, som vedrører opprettelsen av ro og lovlige tilstander i befrikkede eller fiendtlige stater. De angir i skrivalsen at årsaken til dens avsendelse, at de antar det er av betydning for presidenten å kjenne de nyvalgtes oppfatning, de som tidligere ikke har hatt anledning til å klarlegge sin stilling. De ønsker han held under de kommende forhandlinger. Denne skrivalse har vakt den største oppsikt og formannen i senatets utenrikskomite spør at senatet med overveldende flertall vil godta USA's deltagelse i en framtidig internasjonal fredsorganisasjon. Han bygger på at disse senatorer som ble valgt sist i november har gitt uttrykk for folkets oppfatning. - Ryktene om at iselasjonspolitikken vant terrang i USA er tyensynlig ukorrekte. -

Fra autoritativt norsk hold i London meldes at det ikke foreligger noen bestemte tegn på at tyskerne har til hensikt å evakuere Norge. Meget mere går informasjonene ut på at tyskerne så lenge som mulig vil bli i Norge for å nytte ut de norske ubåthavnene. De viktigste av dem er: Altafjord, Tromsø, Narvik, Trondheim og Bergen. Det er til og med mest sannsynlig at krigsledelsen om nødvendig akter å forsvare disse havnene som "lommer" på samme måten som de franske Kanal- og Atlanterhavshavnene holdes av innringede styrker. Framfor alt gjelder dette Narvik, som foruten å være en viktig ubåthavn også kontrollerer jernbanen til Sverige. Siden invasjonen begynte har 6 - 7 divisjoner forlatt Norge, men disse styrker er erstattet med Finlandsarmeen, så noen svekkelse av okkupasjonsstyrken har neppe funnet sted. I og nord for Narvik finnes i dag om lag 6 divisjoner. Selv om tyskerne skulle fordrives fra hele Nord-Norge er det antakelig deres hensikt å bli i Syd-Norge for å kunne forsvare Skagerak og innløpet til Østersjøen fra de norske havner og flyplasser. -

Det norsksettete medlem av Representantenes Hus i USA, H. Harold C. Hagen, tidligere redaktør av det norske blad "Vesterheimen", har kommet med meget rosende uttalelser om de norske og danske patrioters sabotasje. De utfører tappert sin del for å slutte en jernring omkring tyskerne ved å hindre deres aktivitet. "De norske og danske patrioters disiplinerte kamp er av den aller største betydning for vår felles sak," uttaler Hagen. Det er takket være disse menns samarbeid med de allierte tropper at vi snart alle skal bli en hard og godt sammensveiset här i kamp med angriperne. -

NORGESNYTT.

Fire av de som ble skutt torsdag, Overlege Sätine, h.r.adv. O. F. Gjerdum, h.r.adv. A. Wislie, og direktør Sundbye, ble hentet i sine hjem samme aften og skutt ca. tre timer senere. De anklager som bödlene anfører mot disse er beviselig falske. Deres eneste forbrytelse var at de var gode nordmenn. - En böddel og forreder, som utallige ganger har gjort seg fortjent til dødsdom og hvis han hadde fått leve hadde vært livsfarlig for oss alle, mot fire av våre beste landsmenn. - Om de andre som ble skutt vet vi hittil med sikkerhet om et par av dem at anklagene var falske. En var tatt under en alminnelig ransje på Kølhausen i november og tyskerne hadde intet på ham. En annen hadde sabotert den tyske arbeidsmobilisering. Sannsynligheten taler for at også de andre anklager var oppdiktede. Av det som fremgår av avisen skulle man tro tyskerne hadde fått tak i alle de som har vært med på sabotasjeaksjoner her hjemme. Tyskerne har, såvidt vi har kunnet bringe på det rene, hittil ikke greid å få tak i noen av sabotørerne under aktivt arbeid, og det er lite sannsynlig at noen er blitt tatt senere. - Sammen med de gode nordmenn som ble skutt, ble det også skutt en frontkjemper, Stensrud. Han var tidligere sjåfør hos Axel Stang, og har begått flere forbrytelser. - Vi skal i neste nummer bringe nærmere opplysninger om tyskernes og våre landsforreders redselsgjerninger. - - Sabotagen fortsetter. Fredag aften gikk Kolberg, Caspary A/S bilverksted i luften.

Østfronten. Det Preussiske hærkommando har rykket 60 km videre mot V fra Elbing, som ble tatt lørdag. Elbing er den nest største by i Ost-Preussen. Den er en viktig industriby, som bl.a. produserte 6 ubåter om måneden. Flere tusen tyskere ble drept, og det ble tatt over 4.000 fanger. Fredag ble Frauenburg og Schlobitten, 8 km SØ for Königsberg inntatt. Den sterkt befestede pinsvinsstilling Preussisch-Eylau er tatt. - I Pommern er Arnswalde, SØ for Stettin, omringet. Reetz og Bornstein er inntatt og Kreuzburg stormet. Sjukovs styrker står mindre enn 12 km fra Neu-Stettin, på jernbanen halvveis mellom Stettin og Danzig. Deutsch Krone er nesten omringet. Det foreligger ingen meldinger fra Moskva om kampene mellom Kåstrin og Frankfurt, men tyskerne sier at kampene om overgangen nærmost Berlin er i full gang. Tyskerne melder at russerne nå nesten har omringet Breslau. Et russisk kommunike meldte søndag at Liegnitz, 60 km NW for Breslau, er inntatt.

Vestfronten. Kanadiske og britiske styrker har hatt framgang på alle avsnitt av sin nye offensiv SØ for Nijmegen. De har inntatt Kranenburg. Britiske styrker kjemper i Kleve og allierte styrker har nådd Mellingen ved Rhinen. Byen Mehr er på allierte hender. Skogen Reichswald er for største delen rensset opp. Korrespondenter sier at den tyske motstand blir hårdere og at det vesentlig er fallskjermtropper som deltar. Tyskerne har kommet seg etter det første slag og tunge oppgaver venter våre folk. - Det er tatt over 3.000 fanger. - Ved Övre Roer har amerikanerne nådd den største dammen i elva, Schwahnen-Mühl. Tyskerne har sprengt alle portene i dammen og vannet er stoget ca. 3 meter. Bredden av Roer er oversvømmet mellom Düren og Jülich. Endel gater på sydsiden av Jülich er under vann. Søndag aften meldes at vannet synker. - Styrker fra 7. amerikanske arme har gått over liden SØ for Hagonsau. I Syd-Alsace er det slutt med all organisert motstand V for Rhinen. Tyskerne har mistet 2.300 menn.

Norge. Fra Sverige kommer meldinger om et taust og underlig drama på Fredrikstad havn torsdag ettermiddag, mellom kl. 3.30 - 5 bordet norske veprete styrker 10 slepebåter i Fredrikstad havn og førte båtene bort. Samtlige båter arbeidet for tyskerne, og dette kystområde er nå uten slepebåter til tauing. Fredrikstad er tyskernes viktigste havn for utskipping til Danmark. Kuppet var 100 % vellykket. Fredrikstad har en livlig havnetraffikk i disse dager. Både kaiene og de tyske skip er tett besatt med vakter. Da båtene ble bordet lå de ved kaien, mannskapet ble overvunnet og noen kapteiner ble med pistolen i ryggen jaget under dekk mens andre ble tvunget til å føre båtene. Kommandoen ble i alle tilfelle overtatt av bordingsmannskapet. Ingen merket noe hverken ved havnen eller i den vintorstille by. En etter en töffet de kraftige båter ut av havneområdet. Noen av slepebåtene fortsatte utøver med prammer og lektere på slep; de passerte de tyske vakter, og ingen fant det påfallende at det sto så mange fartøyer ut av havnen. Da det ble mørkt slapp de slepet og lot det drive. Særlig spennende var det på en båt som lå ved siden av et tysk krigsskip med vakt ombord. En av slepebåtene skulle frakte en skyteskive til Rouer. Hele dagen lå tyskerne og skjöt på båten uten å ano at den ble ført av nordmenn. Samtidig ble bjergningsbåten "Uredd" og en slepebåt på havnen i Moss bordet og ført bort på samme måte. "Uredd" skulle hettopp ut av norsk havn for å bjerge "Donau" som ligger i Dröbakundet. Samtlige 12 båter med mannskap - ialt 50 menn - er nå i svensk havn i Strömstad.

Østen. Flygende festninger har angrepet en flyfabrikk i nærheten av Tokio. Angrepet skjedde 40 minutter etter at et jordskjelv hadde herjet Japan. Rangoon er angrepet fra baser i India.

Flyangrep. Angrepene på oljeanlegg i Politz i nærheten av Stettin ble ført tatt natt til fredag og mot anlegg for syntetisk olje i nærheten av Leipzig. Dessuten ble skiffetonitor i Ilgoburg og en fabrikk i Weimar angrepet. Natt til søndag ble jernbanetransporter mellom Kleve, Roer, Hamm og Köln angrepet. Søndag var amerikanske bombefly over Tyskland. Hovedmålet var bensinprodusent i Dülmen, SV for Münster. Natt til søndag angrep mosquitos Hannovers.

Hellas. Fredskonferansen fortsatte søndag. ELAS - EAM vil svare på regjeringens endelige forslag.

Ungarn. Admiral Horthy, ungarsk riksforsvarer, er erklært for krigsforbryter.